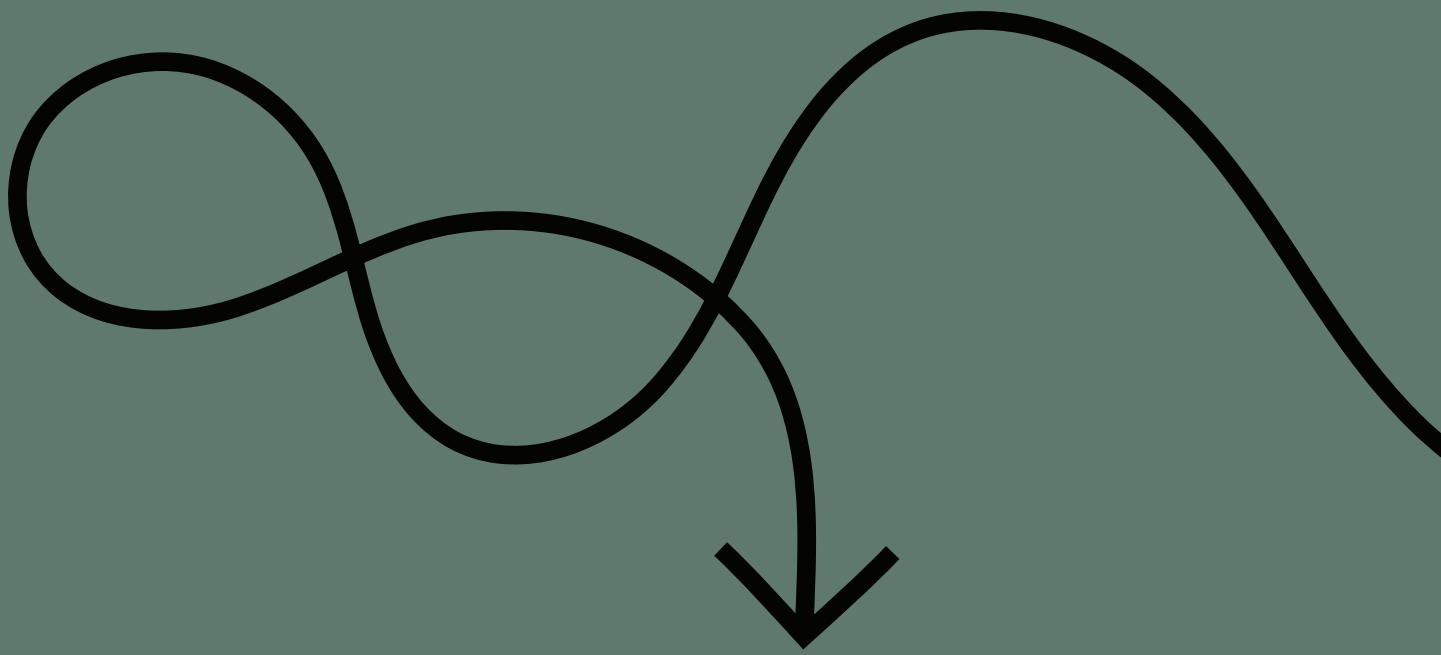

Investerings- signalen

Februari 2022

Kompetensbrist hot mot framtida tillväxt

"Två av tre företag behöver nyanställa inom det närmaste halvåret"

Innehåll

Sammanfattning	3
Anställningsläget	4
Orderläget	5
Prisbildens utveckling	6
Appendix	9
Långsiktig trendutveckling	9
Orderutvecklingen för arkitekt- och teknikonsultföretagen	10
Orderutvecklingen för industri-/ techkonsultföretagen	11
Personalomsättning	11
Export/utlandsuppdrag	12

Om Investeringssignalen

Investeringssignalen är Innovationsföretagens återkommande marknadsundersökning för innovationssektorn. Den redovisar aktuell information om beläggning samt förväntningar på framtida orderläge, prisutveckling och anställningsbehov. Företagen inom innovationssektorn arbetar tidigt i investeringscykeln och är de som leder och driver utvecklingen framåt. I genomsnitt sker deras utrednings- och projekteringsinsats 12–18 månader före byggstart eller en industriell investering. Företagens unika position i investeringsprocessen innebär att marknadsundersökningen ger en tidig och tillförlitlig signal om framtida förändringar i till exempel investeringsvolymen för bostäder, infrastruktur samt industrins FoU-investeringar.

Branschdefinition

I rapporten benämns branschen som innovationssektorn. "Innovationssektorn" består i detta sammanhang av arkitekt-, teknikonsult-, industrikonsult- och techkonsultföretag, samt företag inom TIC (Test, Inspektion och Certifiering) samt forsknings- och utvecklingsföretag (övriga företag).

Om denna rapport

- 147 medlemsföretag medverkade som tillsammans sysselsätter cirka 11 458 medarbetare.
- Enkätperioden löpte under 2021-12-28 till 2022-01-13.
- Nettotalen visar skillnaden mellan procentandelen av företagen som angivit en positiv förväntan och de som angivit en negativ förväntan. Om exempelvis 60 procent har en positiv förväntan, 20 procent en negativ förväntan och 20 procent en oförändrad bild, blir nettotalet +40.
- Konfidensindikatorn är nettotalet mellan andelen företag som tror på ökad ordergång om sex månader minus de som tror på en minskad ordergång.

Sammanfattning

Rapporten visar att arkitekt- och ingenjörsföretagen ser ljust på utvecklingen det närmaste halvåret. Den visar också att kompetensbristen är en stor och växande utmaning, vilket kan ha en negativ inverkan på företagens tillväxt under 2022. Trots pandemins fortsatta utbredning och nya virusvarianter uppger 65 procent av företagen inom sektorn att de har ett anställningsbehov medan endast 2 procent uppger att de behöver minska sin personalstyrka. Rapporten visar att innovationssektorn i sin helhet behöver anställa nästan 6 000 personer inom det närmaste halvåret.

Arkitekt- och ingenjörsföretagen sänder optimistiska signaler om framtiden. Undersökningen visar på starka förväntningar på ett ökat orderläge det kommande halvåret inom samtliga verksamhetsområden, men främst bland industri-/techkonsultföretagen och teknikföretagen. Här förutspår 90 respektive 60 procent en ökning av orderläget. Endast 3 procent bland industri-/techkonsultföretagen och teknik-

konsultföretagen förväntar sig en försämring. Under pandemin har priserna i sektorn pressats ytterligare, från redan låga nivåer. Framtida kapitalbehov och sjunkande marginaler kommer däremot sannolikt tvinga företagen att öka priserna i framtiden. Detta indikerar även företagen inom sektorn, 36 procent förutspår en ökning av prisläget och 11 procent tror på en minskning. Industri-/techkonsultföretagen är det verksamhetsområde som har störst förväntningar på en ökad prisutveckling under kommande halvår.

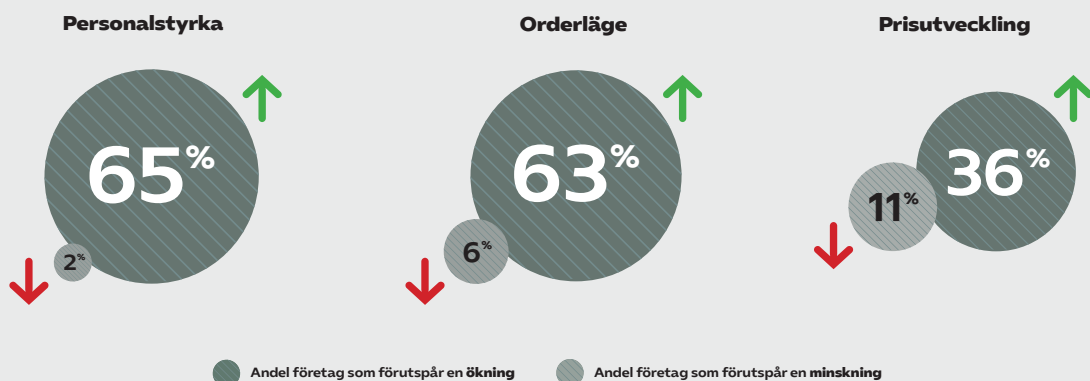
2022 förutspås bli ett år av osäkerhet med nya utmaningar och svårigheter att överkomma, samtidigt som näringslivet måste lära sig att leva i en värld med, inte efter, covid-19. Företagen inom innovationssektorn har möjligheten att i grunden förändra utvecklingen mot ett mer hållbart klimat och samhälle och besluten som fattas i år kan sätta scenen för hur världen kommer att utvecklas under en mycket lång tid framöver.

Positiva förväntningar på ordertillväxt resulterar i ett ökat rekryteringsbehov

Förväntningar på:	Personalstyrka		Orderläge		Förväntningar på:	Prisutveckling	
	Ökning	Minskning	Ökning	Minskning		Ökning	Minskning
Industri-/techkonsultföretag	90 %	0 %	90 %	3 %	Industri-/techkonsultföretag	54 %	14 %
Teknikkonsultföretag	66 %	5 %	60 %	3 %	Teknikkonsultföretag	32 %	11 %
Arkitektföretag	47 %	0 %	44 %	14 %	Arkitektföretag	36 %	12 %
Total	65 %	2 %	63 %	6 %	Total	36 %	11 %

Tabellerna avser andel företag som svarat ökar respektive minskar.

Förväntningarna på rekryteringsbehovet, orderläget och prisutvecklingen de kommande sex månaderna för samtliga företag

Anställningsläget

Innovationsföretagens undersökning visar att det finns risk för en allvarlig och ihållande kompetensbrist inom innovationssektorn efter pandemin. Hela 65 procent av företagen uppger att de behöver öka sin personalstyrka under det närmaste halvåret. Endast 2 procent uppger att de behöver minska sin personalstyrka.

Covid-19-pandemin har avsevärt förändrat sysselsättningslandskapet både i Sverige och globalt. Trots högre arbetslöshet, som en konsekvens av pandemin, skriker fortfarande företagen inom innovationssektorn efter personal. Att tillsätta nya medarbetare med rätt kompetens är dock en stor utmaning som leder till att företagen i allt högre utsträckning rekryterar från varandra. Kompetensbristen är i rådande stund en flaskhals för produktiviteten bland företagen och förutspås bidra till en hämmad tillväxttakt för innovationssektorn under 2022.

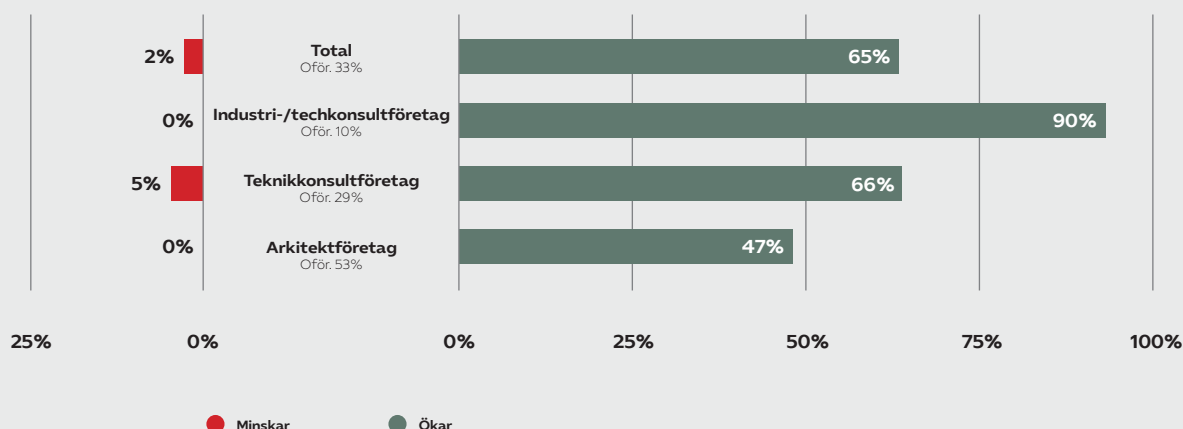
En starkt tilltro till den ekonomiska utvecklingen under hösten 2021 ledde till ökad ekonomisk aktivitet. Hälften av företagen som medverkade i denna undersökning uppger att de ökat sin personalstyrka under det gångna året medan endast en femtedel hade dragit ner sin personalstyrka. Vi ser däremot att de höga förväntningarna företagen hade på anställningsläget inför det gångna halvåret inte riktigt införlivades. I september 2021 förväntade sig 59 procent av företa-

gen en ökning av personalstyrkan medan endast 46 procent faktiskt uppgav att personalstyrkan ökade under motsvarande period, dvs. 13 procentenheter lägre än förväntningarna. Sett till de olika verksamhetsområdena överskattade särskilt arkitektföretagen anställningsbehovet mest. Här rapporterade 32 procent en faktisk ökning av personalstyrkan medan 58 procent förväntade sig en ökning i september 2021.

65% av företagen behöver nyanställa inom de närmaste halvåret.

Kompetensbristen påvisas tydligt i grafen nedan som illustrerar företagens rekryteringsbehov under det kommande halvåret. Rekryteringsbehovet är störst hos industri-/techkonsultföretagen där totalt 90 procent uppger ett behov av ökad personalstyrka. Hos teknikkonsultföretagen och arkitektföretagen är motsvarande andel 66 procent respektive 47 procent. Rapporten visar att företagen i undersökningen i genomsnitt behöver öka sin personalstyrka med 7,7 procent under det kommande halvåret. Om samma förhållande antas råda i hela innovationssektorn innebär det ett totalt anställningsbehov på nästan 6 000 personer för perioden.

Företagens förväntningar på förändring av personalstyrkan i Sverige under det kommande halvåret

Orderläget

Trots rådande osäkerhet i omvärlden på grund av pandemins fortsatta utbredning och nya virusvarianter förutspår 61 procent av företagen i undersökningen ett förbättrat orderläge om sex månader, medan enbart 6 procent tror att det kommer försämrats.

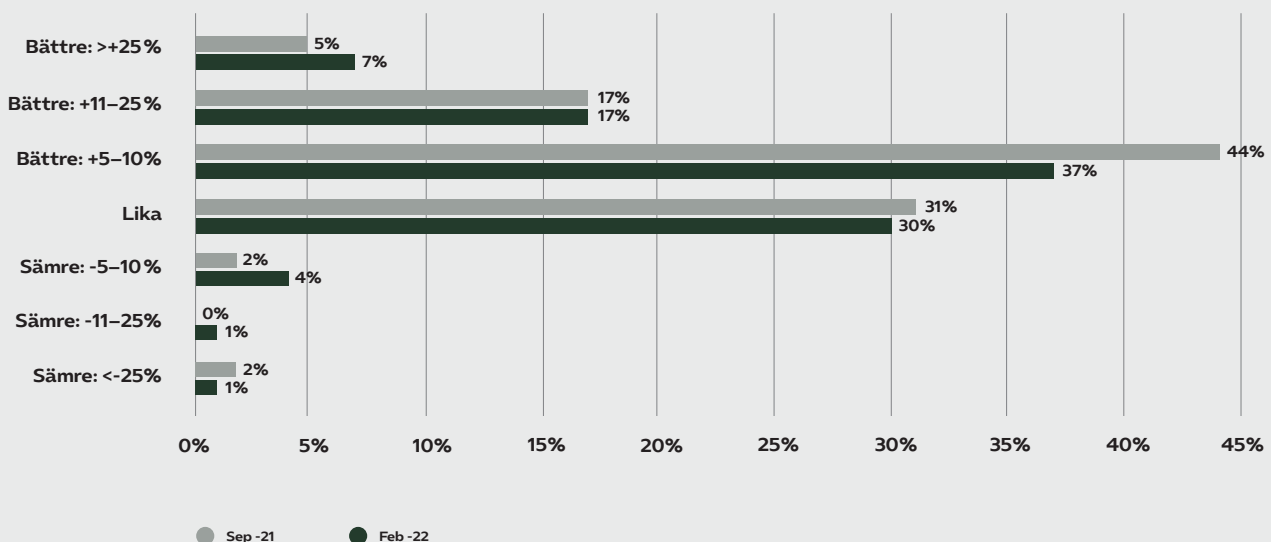
Jämfört med föregående rapport i september 2021 ser vi en svag nedjustering av innovationssektorns förväntningar på orderläget. Totalt förväntar sig 61 procent av företagen ett ökat orderläge om sex månader vilket är 5 procentenheter lägre än hur förväntningarna såg ut för ett halvår sedan. Sett till verksamhetsområdena har industri-/techkonsultföretagen även här mest positiv syn på framtiden. Hela 90 procent av företagen inom denna kategori förväntar sig ett förbättrat orderläge medan 3 procent förväntar sig en försämring. De höga förväntningarna är främst inom delsektorerna produktutveckling, teknisk IT (exempelvis systemutvecklare, data, elektronik, beräkningar & analyser) och teknisk information. Detta påvisar tydligt inom vilka områden industri-/techkonsultföretagen kommer ha störst behov av kompetens i framtiden. Bland teknikföretagen är det 61 procent som förväntar sig en orderökning om sex månader och endast 2 procent förutspår en försämring. Hos arkitektföretagen ser vi lägst förväntningar på det

kommande orderläget då endast 44 procent förväntar sig en ökning.

90% av industri-/techkonsultföretagen förväntar sig ett förbättrat orderläge det kommande halvåret.

Utöver restriktioner och covid-19-relaterade störningar ser företagen flera utmaningar som kan komma att påverka ordertillväxten för 2022. Bland dessa finner vi riksdagsvalet i september och materialbrist (cement-krisen) i kombination med rådande energikris. Valår innebär i regel att en osäkerhet sprids bland offentliga beställare vilket gör dem mer återhållsamma. Som konsekvens fattas färre storskaliga investeringsbeslut i väntan på nya stimulanspaket och politiska ställningstaganden. Även privata aktörer tenderar att visa på en viss återhållsamhet under osäkra tider. Dessutom hotas även vissa delområden så som bostäder och industrisatsningar av byggstopp som konsekvens av cement- och energikriserna. Men trots detta har de flesta företagen i undersökningen en optimistisk bild av det kommande orderläget.

Företagens förväntningar på orderläget i Sverige under det kommande halvåret.

Prisbildens utveckling

Sammantaget uppgav 23 procent av de medverkande företagen att de höjt sina genomsnittsarvoden under 2021 jämfört med 2020. 28 procent uppgav att de hade minskat. Industri-/techkonsultföretagen var det enda verksamhetsområde där fler, 48 procent, hade höjt sina genomsnittsarvoden än de som hade minskat, 17 procent.

Resultatet från undersökningen visar att företagens förväntningar på prisutvecklingen under det senaste halvåret låg i linje med det faktiska utfallet. 21 procent av företagen uppger att prisbilden ökat under det gångna halvåret, vilket endast är en 3 procentenhets skillnad från förväntningarna i september då 24 procent av företagen trodde på en ökning. Sett till verksamhetsområdena har endast industri-/techkonsultföretagen överträffat förväntningarna från september 2021. Av dessa var det 39 procent som förväntade sig en ökning medan 52 procent rapporterade en faktisk ökning för motsvarande period, det vill säga 13 procentenheter över förväntan. Jämför man prisbildens utveckling för helåret 2021 med den för 2020 så har den stigit för industri-/techkonsultföretagen men minskat för både teknikonsultföretagen och arkitektföretagen.

Prisbildens utveckling har påverkats och påverkas fortfarande av strategiska beslut tagna vid pandemins början. Strategin för flertalet aktörer var att sänka sina pri-

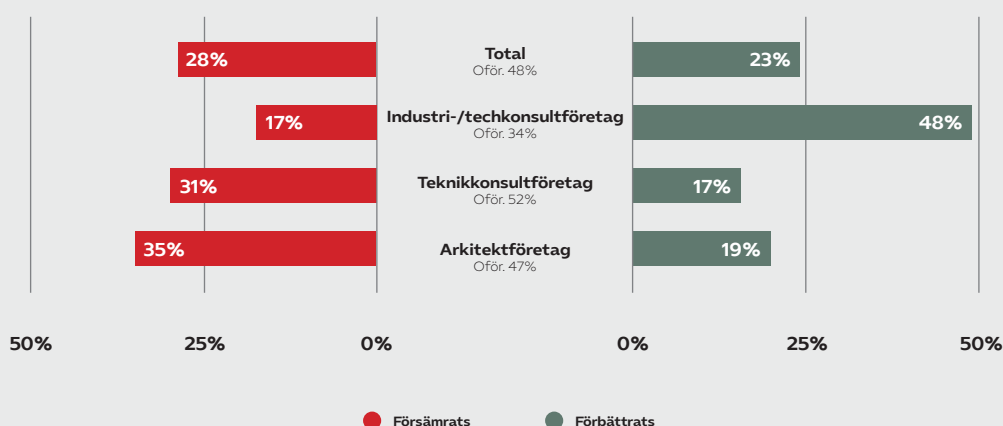
ser för att på så sätt säkra sina volymer. Många företag ser fortfarande till kostnader och inte till det faktiska värdet som tjänsterna skapar på lång sikt. Över tid kan denna utveckling orsaka lönsamhetsproblem. Interna kostnader (så som löner, lokaler, förmåner, etc.), förutspås att öka när konkurrensen om personal hårdnar, och på materialsidan driver det låga utbudet i förhållande

Framtida kapitalbehov och sjunkande marginaler kan komma att tvinga företagen att öka priserna i framtiden.

till efterfrågan upp priserna på råvaror och insatsvaror. Samtidigt bidrar höga energipriser till högre tillverkningskostnader. Framtida kapitalbehov och sjunkande marginaler kan komma att tvinga företagen i innovationssektorn att öka priserna framöver.

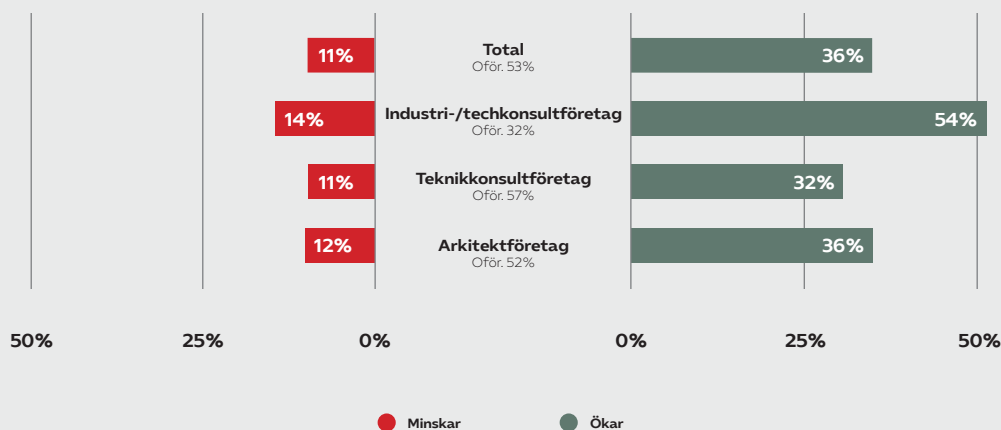
Hur prisbilden i allmänhet har utvecklats under 2021 jämfört med 2020

Innovationsföretagens undersökning visar att företagen förväntar sig en ökning av priserna under det kommande halvåret. För samtliga verksamhetsområden ser vi positiva netttotal, dvs. fler företag som tror på ökning, 36 procent, än minskning, 11 procent. Likt föregående rapport

har industri-/techkonsultföretagen högst förväntningar på prisbildens utveckling, här tror över hälften på en ökning. De följs av arkitektföretagen och slutligen teknik-konsultföretagen, bland dessa verksamhetsområden tror 36 respektive 32 procent på en ökning.

Förväntningar på prisutveckling de kommande sex månaderna.

Kommande marknadsrapporter

Investeringssignalen

Under benämningen Investeringssignalen presenterar Innovationsföretagen sedan 1994 sina regelbundna marknadsundersökningar bland ett representativt urval av arkitekt-, teknikkonsult-, och industri/tech-konsultföretag. Marknadsundersökningen genomförs två gånger per år och resultatet presenteras i Investeringssignalen.

Inblick

Innovationsföretagens årliga rapport, Inblick, är en sammanställning av den svenska arkitekt-, teknik-konsult-, industri-konsult- och techkonsultbranschen. I rapporten presenteras rankinglistor över de största företagsgrupperna på respektive marknad, intressanta nyckeltal, nyheter kring strukturaffärer samt information om utvecklingen och konjunkturen inom sektorn under det senaste året.

EFCA Barometer

EFCA, den europeiska associationen för teknik-konsulter, publicerar två gånger per år – vår och höst – en överblick av teknik-konsultmarknaden runt om i Europa.

Almegas Tjänsteindikator

Rapporterna, som publiceras fyra gånger per år, innehåller analyser och prognoser kring tjänstesektorns utveckling, vissa tjänstebranschers utveckling samt makroekonomiska analyser och prognoser.

Kontakt

Magnus Höij, Förbundsdirektör

Tel: +46 8 762 67 05

E-post: magnus.hojj@innovationsforetagen.se

Linnea Kvist, Kommunikationschef

Tel: +46 8 762 66 21

E-post: linnea.kvist@innovationsforetagen.se

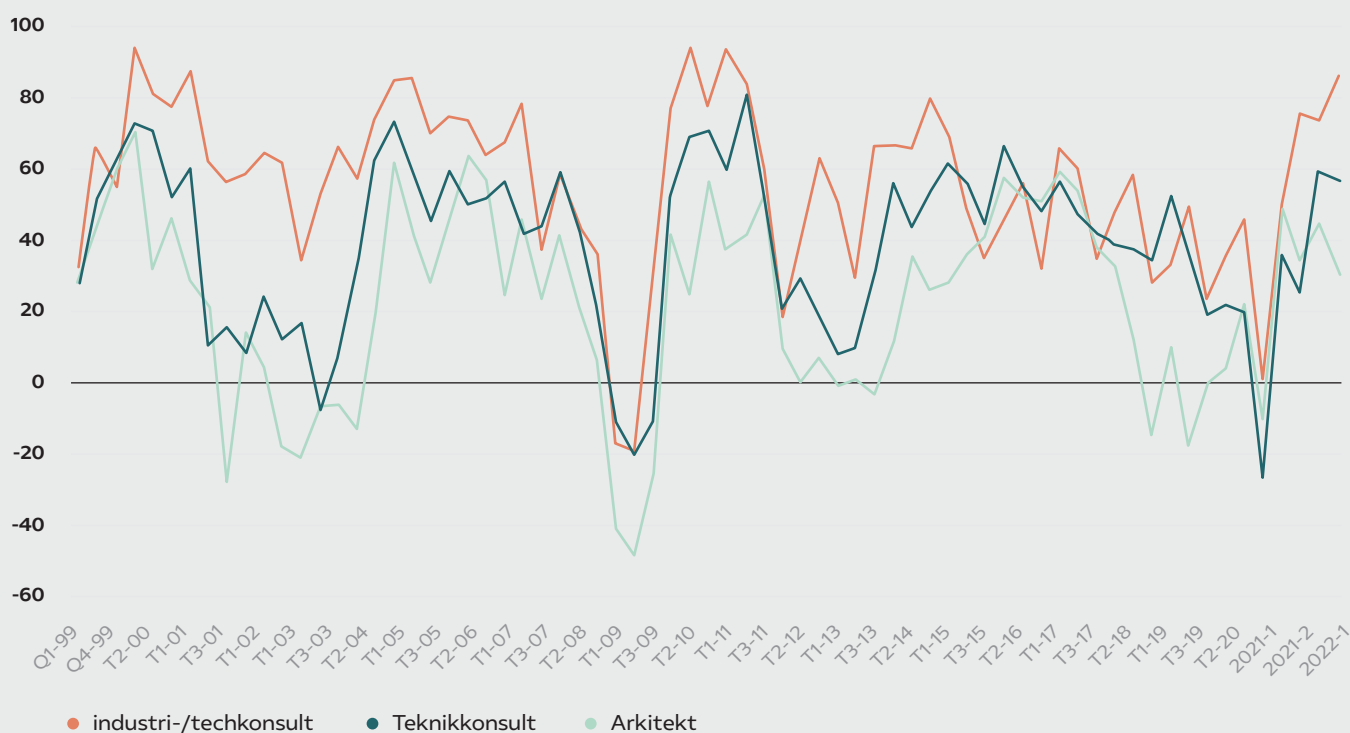
www.innovationsforetagen.se

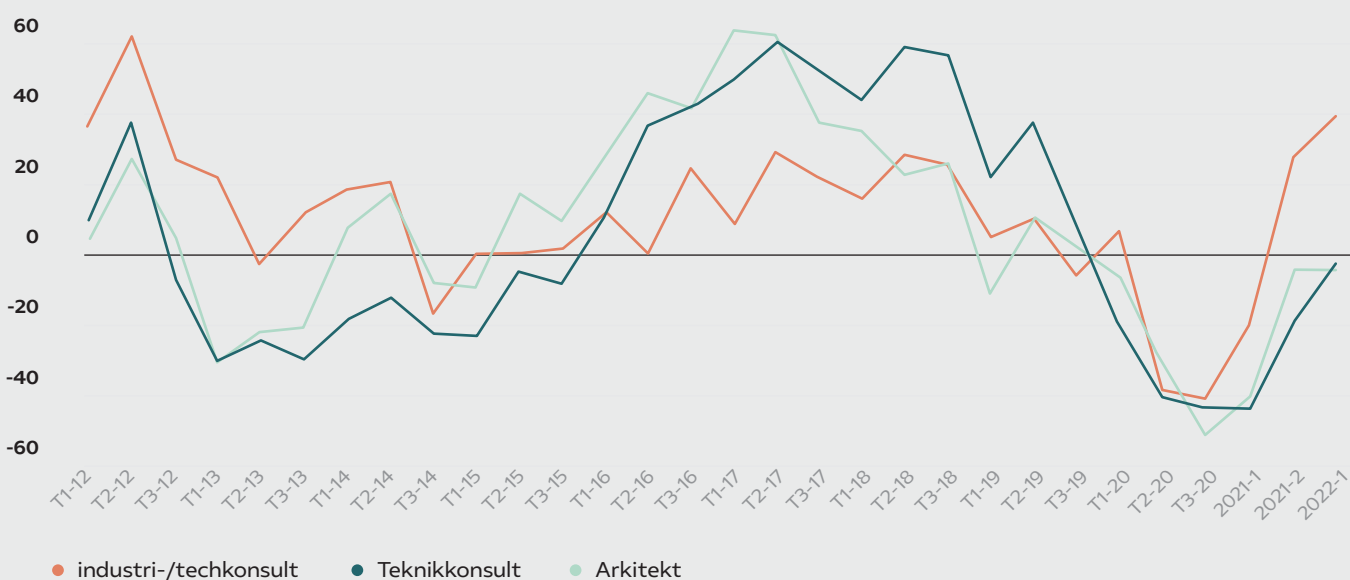
Appendix

Långsiktig trendutveckling

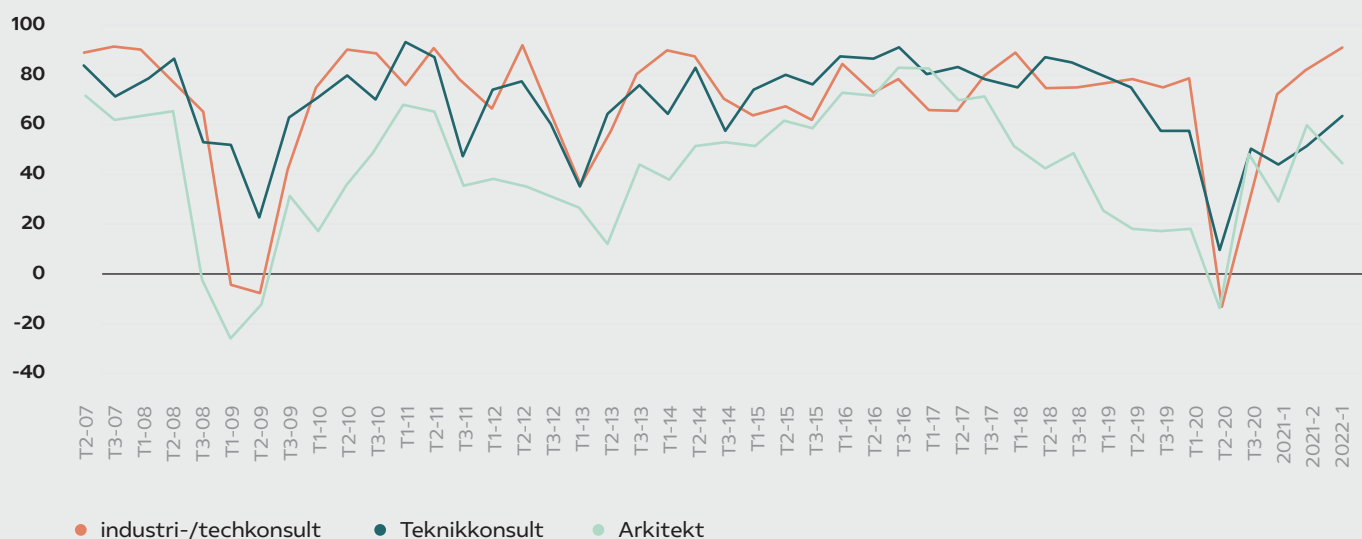
Konfidensindikatorn för arkitekt-, teknikkonsult- och industri-/techkonsultföretag. Visar förväntningar på orderläget om sex månader.

Prisbildens utveckling i netttotal. Teknikkonsulter, arkitekter och industrikonsulter var för sig.

Förväntningar på personalstyrkans utveckling om sex månader i netttotal. Teknikkonsulter, arkitekter och industrikonsulter var för sig.

Orderutvecklingen för arkitekt- och teknikkonsultföretagen

Arkitekt- och teknikkonsultföretagens förväntningar på orderutvecklingen har sedan rapporten i september 2021 mattats av och den totala andel som nu förväntar sig en ökning har minskat något, från 42 till 37 procent. För helåret 2021 kan vi nu konstatera

att bostadsuppdragen samt uppdragen för övriga hus (kontor, handel, sjukhus och dylikt) tillsammans utgör merparten av alla uppdrag. Tillsammans utgjorde dessa två delsektorer 59 procent av volymen 2021.

Förväntningar på orderstockens utveckling om sex månader, fördelat på delsektorer, samt andel av totala omsättningen för de senaste helåren 2021, 2020 och 2019.

Arkitekt- och teknikkonsultföretagen

Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)		
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2021	2020	2019
Bostäder	36	62	2	26	27	16
Övriga hus (kontor, handel, sjukhus, o. dyl.)	35	60	5	33	36	27
Industribyggnader	32	66	1	9	7	6
Vägar, gator, samfärdsel o. dyl.	46	54	0	8	9	26
Övriga anläggningar (energiverk, kraftverk, tele o. dyl.)	44	51	5	7	6	7
Miljöprojekt, utredningar m.m.	49	51	5	6	6	11
Stadsplanering	37	63	0	6	7	7
Annan	33	62	5	5	2	0
Medel/Summa	39	59	2	100	100	100

Orderutvecklingen för industri-/techkonsultföretagen

I föregående rapport från september 2021 rapporterade vi om en avmattning av industri-/techkonsultföretagens förväntningar på orderläget. Detta är inte fallet i denna rapport. Förväntningarna har återigen svängt och den totala andel som förutspår en ökning har stigit från 53 procent till 72 procent. Samtidigt är det enbart 1 procent av företagen som tror på en

minskning, vilket tyder på en ljus syn på framtiden och stigande orderböcker inom samtliga delsektorer. I tabellen nedan illustreras förväntningarna per delsektor. Teknisk IT är den delsektorn som företagen har högst förväntningarna på, här är det 89 procent som tror på en ökning.

Industri-/techkonsultföretagens förväntningar på orderstockens utveckling om sex månader, fördelat på delsektorer samt andel av totala omsättningen för de senaste helåren 2021, 2020 och 2019.

Industri-/techkonsultföretagen

Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)		
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2021	2020	2019
Produktions/processutveckling	63	32	5	30	26	23
Produktutveckling	83	17	0	42	42	24
Teknisk IT (t. ex. systemutveckling, data, elektronik, beräkningar & analyser)	89	11	0	18	14	16
Teknisk information/utbildning	70	30	0	3	11	14
Annan	57	43	0	7	7	23
Medel/Summa	72	27	1	100	100	100

Personalomsättning

Som tabellen nedan visar ökade personalomsättningen i innovationssektorn totalt sett under helåret 2021 till 17,5 procent, samtidigt som den sjönk för arkitektföretagen samt industri-/techkonsultföretagen. Nu är personalomsättningen tillbaka på nivåer som rådde

innan Covid-19 och i snitt byter företagen alltså i snitt ut cirka var femte person under verksamhetsåret. Det är en bekräftelse av den kompetensbrist som råder och en indikation om att andelen frivilliga avgångar utgör en större andel av totalen.

Personalomsättning per verksamhetsområde. Presenterat per helår med enbart frivilliga avgångar inom parentes. Differensen utgörs av varsel- och pensionsavgångar, som normalt sett har en marginell påverkan på personalomsättningen.

Personalomsättning	2017	2018	2019	2020	2021	2021 (frivilliga avgångar)
Arkitektföretag	11,5 %	11,9 %	12,2 %	11,4 %	10,9 %	5,7 %
Industri-/techkonsultföretag	22,8 %	25,9 %	20,5 %	25,8 %	19,2 %	17,3 %
Teknikkonsultföretag	17,5 %	16,0 %	15,2 %	7,9 %	16,3 %	11,7 %
Samtliga	18,0 %	16,9 %	16,0 %	12,3 %	17,5 %	12,5 %

Export/utlandsuppdrag

I och med de fortsatta störningarna i de globala leveranskedjorna bedömer företagen i undersökningen att volymen av export/utlandsuppdrag kommer förbli densamma eller eventuellt förbättras under 2022, i jämförelse med 2021. Totalt tror 59 procent på oförändrade volymer, 36 procent på en förbättring och 5

procent av företagen på en försämring. Arkitektföretagen är det verksamhetsområde som tror starkast på en ökad export/utlandsuppdrag, bland dem har 50 procent positiva förväntningar och ingen förväntar sig en nedgång.

Förväntningar på export-/utlandsuppdragsutvecklingen 2022 jämfört med 2021. Teknikkonsulter, arkitekter och industrikonsulter var för sig.

